

Handreiking POS-kantoren

April 2025

Waarom deze handreiking?

De ondernemende sport groeit! Om daar ook op lokaal niveau optimaal op in te spelen, worden zogenoemde POS-kantoren opgericht. Dit is een lokaal netwerk van sportondernemers, in verbinding met gemeente en andere domeinen. Lokale POS-kantoren zijn een initiatief van Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS): de landelijke vertegenwoordiger van de ondernemende sport.

Maar wat houdt een POS-kantoor precies in? Waarom zijn deze POS-kantoren er, en wat komt er kijken bij de oprichting? Deze handreiking biedt alle informatie over het concept en begeleidt je stap voor stap door het oprichtingsproces. Neem voor meer aanvullende informatie en/of ondersteuning contact op met POS via [het contactformulier](#).

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	04
2. Wat is een POS-kantoor?	05
3. Waarvoor dienen deze POS-kantoren?	05
4. Waar voldoet een POS-kantoor aan?	07
5. Wat doet een POS-kantoor?	08
6. Hoe richt je een POS-kantoor op?	10
7. Sport- en beweegloket	13
8. Ondersteuning vanuit POS	14
9. Bronvermelding	14
10. Contact	14

1. Aanleiding

Al geruime tijd verandert het speelveld van de sport- en beweegbranche. Er is een sterke opkomst van het aantal ondernemende sportaanbieders en de hoeveelheid inwoners die daar sport (Commissie organisatie en financiering van de sport, 2018; Hoeijmakers, 2022). Daar waar voorheen bij sporten en bewegen voornamelijk aan verenigingssport werd gedacht, is tegenwoordig een bredere kijk nodig op sportparticipatie. Ook zijn sportondernemers cruciaal in het in beweging krijgen van kwetsbare doelgroepen, vanwege hun uitvoeringskracht, professionele aanpak en expertise. Dit doen ze vaak vanuit een oprechte maatschappelijke betrokkenheid.

Inmiddels sporten bijna 7 miljoen Nederlanders bij ondernemende sportaanbieders (KPMG, 2019). Uit onderzoek blijkt ook dat mensen met een afstand tot de sport relatief vaker bij ondernemers sporten ten opzichte van andere mensen (CBS, 2023; VTO, 2022; GGD, 2019). Hiermee bedoelen we mensen met een laag inkomen, een beperking of een chronische aandoening. De sportondernemer is dus een onmisbare partij geworden in het vormgeven en uitvoeren van beleid op sport, bewegen, gezondheid en participatie.

Echter liggen er voor lokale overheden nog veel kansen om meer mensen in beweging te krijgen via lokale ondernemende sportaanbieders. Daar waar er al jarenlang een nauwe relatie is met sportverenigingen, zijn de sportondernemers binnen het sport- en sociaal domein vaak nog niet goed in beeld. Om zoveel mogelijk (kwetsbare) inwoners in beweging te krijgen, is het kansrijk om de ondernemende sport een erkend onderdeel te maken van het gehele lokale netwerk van sport, bewegen, gezondheid en preventie. Door het samenbrengen van lokale ondernemende sport- en beweegaanbieders, komen zij dichterbij de gemeente, elkaar en andere partijen. Zo wordt er optimaal gebruik gemaakt van de verbinding tussen sport en andere domeinen: een belangrijke pijler in Sportakkoord II en het GALA.

► Bij het oprichten van de huidige POS-kantoren verkrijgen we continu nieuwe inzichten. Deze handreiking is dan ook een levend document, waarin we regelmatig aanpassingen maken. Check daarom altijd de nieuwste versie op onze [website](#).

2. Wat is een POS-kantoor?

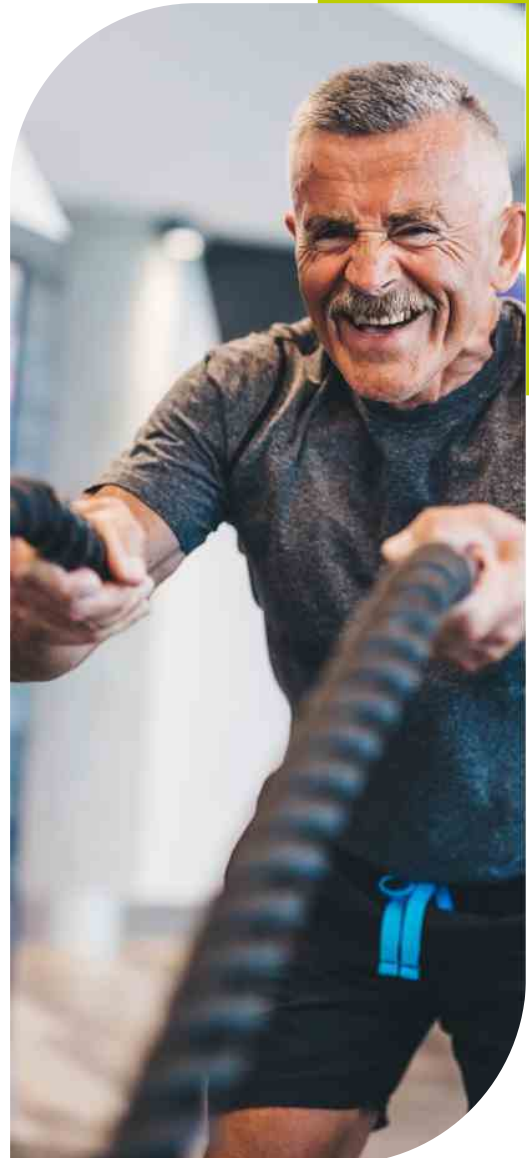
POS-kantoren vormen lokale netwerken van ondernemende sportaanbieders. Ze fungeren als aanspreekpunt en samenwerkingspartij voor gemeenten en andere maatschappelijke organisaties, om de ondernemende sportaanbieders in de lokale plannen te betrekken. De ondernemende sportaanbieder is een belangrijke partner aan tafel bij de gemeente. POS-kantoren zorgen ervoor dat de lijntjes tussen de gemeente en ondernemende sportaanbieders kort zijn, en blijven.

3. Waarvoor dienen deze POS-kantoren?

3.1 Voordelen POS-kantoor

De ondernemende sport is een belangrijke partner voor het in beweging krijgen van (kwetsbare) inwoners. Een POS-kantoor kan daarbij zorgen voor bijvoorbeeld:

- Een aanspreekpunt voor de ondernemende sport
- Aansluiting bij het sport- en beweegloket (coördinatiepunt clubondersteuning)
- Nauw contact met de gepassioneerde lokale sportondernemers
- Kennisdeling en inspiratie tussen ondernemende sportaanbieders onderling
- Een makkelijke verbinding tussen maatschappelijke vraagstukken en sportaanbod
- Aansluiting van ondernemers bij gemeentelijke initiatieven, zoals het sportakkoord en het GALA
- Meer vitale sportaanbieders die samenwerken binnen het netwerk van sport, bewegen, gezondheid en het sociaal domein
- Versterking van gemeentelijk beleid en een meer integrale aanpak

3.2 POS-kantoor in lokale verbinding

Een van de grote voordelen van een POS-kantoor is dat het als gezamenlijk orgaan verbonden kan worden met andere domeinen. Zo kan de ondernemende sport beter worden ingezet voor het stimuleren van een actieve en gezonde leefstijl bij inwoners. Op dit moment weten de sportondernemers en andere domeinen elkaar vaak niet goed te vinden. Hier ligt een belangrijke taak voor de clubondersteuner vanuit de gemeente, in samenwerking met de coördinator sport en preventie. Zij kunnen vanuit hun functies namelijk verbindingen leggen tussen het sociaal domein en ondernemende sportaanbieders. Zo kunnen de ondernemers en organisaties uit het sociaal domein samen activiteiten ontwikkelen om kwetsbare doelgroepen in beweging te krijgen. Denk bijvoorbeeld aan het verbinden met onderstaande functies en organisaties voor het opzetten van gezamenlijke activiteiten.

➤ Sportbedrijf

Buurtsportcoach, beweegmakelaar, clubondersteuner, sportvereniging, en coördinator sport & preventie.

➤ Welzijn

Clientondersteuner, maatschappelijk werker, seniorenwerk, jongerenwerker, wijkverbinder, wijkteam, leefstijlcoach, en buurthuis.

➤ Zorg

Huisarts, praktijkondersteuner, diëtist, fysiotherapeut, ziekenhuis, revalidatiecentrum, preventiecentrum, GGD, JGZ, en GGZ.

➤ Onderwijs

Kinderopvang, voorschool, primair, voortgezet, beroeps, en speciaal.

- Inspiratie opdoen door concrete voorbeelden of kansen op projectbasis?
[Bekijk hier de inspiratiesheet.](#)

4. Waar voldoet een POS-kantoor aan?

Hoe een POS-kantoor is ingericht, kan per gemeente verschillen. De basis is echter wel hetzelfde: een netwerk van sportondernemers die regelmatig bijeenkomen, uiteindelijk in verbinding met andere domeinen zoals welzijn, zorg, onderwijs en participatie. Zie onderstaande tabel voor de basiskenmerken van een POS-kantoor.

➤ Dit is een richtlijn, aanpassingen zijn op veel factoren mogelijk, te maken door het lokale POS-kantoor. Deze richtlijn is een levend document en wordt naar verwachting regelmatig bijgesteld op basis van nieuwe ervaringen en inzichten.

Basisrichtlijn POS-kantoor	
POS-kantoor	
Bijeenkomsten per jaar	3
Waarvan met sociaal domein	1
Aantal ondernemers	8+
Doel	• Sportondernemer wordt door gemeente en sportbedrijf meegenomen (en andersom) bij het opstellen van de (maatschappelijke) plannen en activiteiten. Hieruit volgen gezamenlijke activiteiten • Eén aanspreekpunt voor alle ondernemende sport • Vitale sportaanbieders door onder andere kennisdeling
Kartrekker	Kerngroep bestaande uit ondernemers en professional vanuit de gemeente/het sportbedrijf
Samenwerking met	Gemeente Sportbedrijf Zorg & Welzijn Participatie Onderwijs Fondsen Sportverenigingen
Verbinding sport- en beweegloket	Organisaties in het loket kennen elkaar en weten elkaar te vinden. Clubondersteuner weet sportaanbieder te verbinden aan de juiste partij of afdeling
Gemeente	
Inzet professionele ondersteuning (BRC) vanuit gemeente	4 uur per week (0,11FTE) Mogelijk in samenwerking met coördinator sport en preventie
Rol ondernemende sport bij beleid	• Beleidsmaker is minimaal 2x per jaar bij POS-bijeenkomsten voor het uitwisselen van informatie, kennis en ontwikkelingen • Gemeente presenteert 1x per jaar doelgroepen en thema's voor gezamenlijke aanpak gemeentedoelen
Subsidies voor ondernemers	Subsidies beschikbaar voor en actief gedeeld met ondernemers

POS	
Ondersteuning	• Advisering bij inrichting, uitbreiding en invulling POS-kantoor • Ondersteuning bij het leggen van verbindingen met andere partijen, zoals zorg/welzijn/participatie • Verbinding tussen landelijke projecten/subsidies en lokaal POS-kantoor
Administratieve zaken	POS-kantoor beheert zelf de administratie
Communicatiemiddelen	• Nieuwsupdate 'POS-lokaal' • POS-kantoor op de website van POS • Agenda en contactpersoon op de website van POS
Werksessies	• Jaarlijkse bijeenkomst meerdere POS-kantoren • Overige werksessies in overleg
Resultaten	
Samenwerking	Structurele samenwerking voor activiteiten tussen ondernemers, gemeente, zorg/welzijn, participatie, onderwijs en sportverenigingen
Aanpak sportparticipatie	Integrale en complete aanpak sport- en beweegparticipatie

5. Wat doet een POS-kantoor?

Een POS-kantoor past zich aan de lokale wensen, behoeften en kansen aan. Er is een richtlijn opgesteld voor mogelijke invullingen van de bijeenkomsten van het POS-kantoor. Deze bijeenkomsten zijn ingedeeld vanaf het moment dat de kerngroep drie visie-werksessies heeft doorlopen, en het officieel start met een achterban van ondernemers, naast de kerngroep. Uiteraard is een andere volgorde en invulling ook mogelijk, gebruik deze richtlijn ter inspiratie.

➤ Deze richtlijn is een levend document en wordt mogelijk na verloop van tijd bijgesteld op basis van nieuwe ervaringen en inzichten.

Bijeenkomst	Wat	Doel
Jaar 1		Elkaar en het lokale netwerk leren kennen en benutten
Bijeenkomst 1	Startbijeenkomst	Kennismaken
Bijeenkomst 2	• Presentatie doelen, activiteiten en regelingen gemeente en evt. sportbedrijf • Vinden overlap met doelgroepen/thema's ondernemers	• In kaart brengen gemeenschappelijke doelen gemeente, sportbedrijf & ondernemers • Initiëren concrete samenwerkingsprojecten

Bijeenkomst 3	Werksessie voor lokale samenwerking	• Inzicht in relevante en potentiële samenwerkingspartijen op lokaal niveau en landelijke projecten • Concrete handvatten voor opzetten gezamenlijke maatschappelijke projecten • Initiëren concrete projecten
Jaar 2		Vitale en sociale sportaanbieders
Nieuwsjaarsreceptie	• Informele bijeenkomst • Inspiratiesessie • Update gemeentedoelen	• Onderhoud contacten en verwelkomen nieuwe leden • Update vanuit gemeente over speerpunten dat jaar
Bijeenkomst 1	Fondsen	• Inzichtelijk maken welke fondsen er zijn voor welke doelgroepen • Gezamenlijke doelen inzichtelijk maken • Afspraken over samenwerking op specifieke doelen, doelgroepen of thema's
Bijeenkomst 2	Accommodaties & tarieven	• Inzichtelijk maken wensen, behoeften en problemen rondom accommodaties • Verkennen mogelijkheid gezamenlijk gebruik accommodaties • Verkennen mogelijkheid huren tegen maatschappelijk tarief (voor maatschappelijke projecten)
Optioneel	Opleiden	• Inzichtelijk maken aan welke opleidingen behoefte is • Mogelijkheden voor samenwerking daarin verkennen • Afspraken over gezamenlijke inkoop opleidingen
Extra bijeenkomsten (optioneel)		Extra expertise of uitwisseling
Extra bijeenkomst 1	Uitwisseling POS-kantoren	• Uitwisselen ervaringen, best practices en uitdagingen andere POS-kantoren • Gezamenlijk komen tot werkzame elementen en oplossingen voor uitdagingen • Inspiratie voor vervolg
Extra bijeenkomst 2	Inkopen externe expertise	Het opdoen van specifieke kennis over een thema naar keuze
Extra bijeenkomst 3	Evaluatie van het proces en het resultaat van het POS-kantoor	• Inzichtelijk maken wat wel en niet goed heeft gewerkt • Inzichtelijk maken wensen, behoeften en kansen voor vervolg

6. Hoe richt je een POS-kantoor op?

Als gemeente aan de slag met een POS-kantoor? Volg dan onderstaande stappen. Kartrekkers zijn de initiatiefnemers, vaak een combinatie van 1 of 2 ondernemers, de gemeente en een eventueel sportbedrijf. Zij vormen uiteindelijk samen de kerngroep van het POS-kantoor, aangevuld met nog een aantal sportondernemers.

Het stappenplan

Stap 1: Meld je aan via [het interesseformulier](#)

Stap 2: POS plant een digitaal kennismakingsgesprek in met de gemeente

- POS neemt binnen 2 weken contact op voor het inplannen van het online kennismakingsgesprek (30 min), dat binnen een maand wordt gevoerd
- POS geeft uitleg over een POS-kantoor, de voorwaarden en vervolgstappen
- Indien gemeente wil continueren, dan gaat zij aan de slag met de basisvoorwaarden

Stap 3: Gemeente of sportbedrijf plant een kartrekkersgesprek met 2/3 potentiële ondernemer-kartrekkers en POS

Deze lokale kerngroep en POS besluiten gezamenlijk of er een startbijeenkomst met ondernemers komt:

- Zo ja: zie stap 4
- Zo nee: gemeente benadert nieuwe kartrekkers of beëindigt proces oprichten POS-kantoor

Stap 4: De lokale kerngroep en POS bereiden de eerste startbijeenkomst met ondernemers voor

- Lokale professionals organiseren startbijeenkomst in samenwerking met POS
- POS adviseert hierover en leidt de bijeenkomst
- Uit de startbijeenkomst volgt bij positieve energie een kerngroep als coördinatieteam van het POS-kantoor

Stap 5: De kerngroep volgt 3 startsessies

Procesbegeleider vanuit POS of het Sport Professionals Netwerk (SPN) verzorgt 3 startsessies voor de kerngroep, over:

- De kortetermijndoelstellingen
- Het maken van een stakeholderanalyse
- De afspraken (over samenwerking)
- Het jaarplan langetermijnvisie

Stap 6: Kerngroep organiseert tweede plenaire bijeenkomst met ondernemers

- Gemeente en eventueel sportbedrijf presenteren hun maatschappelijke doelen en kwetsbare doelgroepen
- Ondernemers maken inzichtelijk voor welke kwetsbare doelgroepen zij aanbod (willen en kunnen) bieden
- Er worden concrete afspraken gemaakt over samenwerkingsprojecten op doelgroep of thema

Stap 7: Vervolgbijspreken POS-kantoor

- Kerngroep (incl. gemeente) zorgt voor organisatie en invulling vervolgbijspreken
- Zie hoofdstuk vijf voor mogelijke invullingen van deze bijspreken

6.1 Basisvoorwaarden

Er zijn een aantal basisvoorwaarden om een POS-kantoor op te richten met ondersteuning van POS. Dit zorgt voor een gezonde basis voor de startfase van een POS-kantoor. Het gaat om onderstaande voorwaarden:

Draagvlak

Draagvlak bestaande uit minimaal 1 professional van de gemeente/het sportbedrijf en 2 ondernemers

Professionele inzet

Gemeente/sportbedrijf is bereid om professionele inzet te leveren voor minimaal 4 uur per week voor ondersteuning van de sportondernemers en het POS-kantoor voor minimaal 2 jaar. Zie ['functieomschrijving netwerkregisseur ondernemende sport'](#) als voorbeeld.

Sportondernemers in beeld

De sportondernemers in de gemeente zijn in kaart gebracht. Bekijk hier het ['Stappenplan breng je ondernemers in kaart'](#).

Investering ondernemers

Minimaal 2 ondernemers zijn bereid om per onderneming minimaal 2 uur per week te investeren in het POS-kantoor voor minimaal 2 jaar

7. Sport- beweegloket

Veel gemeenten richten een coördinatiepunt clubondersteuning op, het zogeheten [sport- en beweegloket](#). Een coördinatiepunt is de plek waar sportaanbieders terecht kunnen met hun vragen. Van hieruit vindt gecoördineerd afstemming plaats. Op deze manier bieden we sportaanbieders de best mogelijke ondersteuning. Om goed te kunnen functioneren, is het belangrijk dat het loket het lokale en regionale speelveld en de sportaanbieders in het werkgebied goed kent.

Daarvoor dienen de sportaanbieders in de gemeente in kaart te zijn. Ook voor gemeenten die nog niet werken met een coördinatiepunt, is het zinvol om de ondernemende sportaanbieders in kaart te brengen. Dit kan een gemeente zelf doen. [Lees hier hoe je de ondernemende sportaanbieders in kaart brengt](#).

Een clubondersteuner die in contact staat met de ondernemende sport biedt een mooie kans om het loket optimaal te laten functioneren. Zo worden namelijk alle sportaanbieders in de gemeente verbonden en ondersteund. De ondersteuning voor de ondernemende sport betreft met name:

- Het verbinden met de juiste organisatie/afdeling/contactpersoon
- De clubondersteuner is op de hoogte van gemeentelijke afdelingen zoals vergunningen, huisvesting, accommodaties, etc
- Het verbinden met het cursusaanbod vanuit bijv. het services-budget
- Als netwerk georganiseerd zijn en daarin ondersteund worden
- Het meenemen van de sportondernemers in gemeentelijke doelen en acties (kwetsbare doelgroepen)
- Inzicht geven in lokale trends en ontwikkelingen, bijv. via een wijkscan

8. Ondersteuning vanuit POS

POS is strategisch partner van Sportakkoord II. Daardoor is POS in staat gesteld om de ondernemende sport samen te brengen, te versterken en te verbinden met zorg en welzijn. POS-kantoren zijn daar een middel voor. Daarom biedt POS ondersteuning op onderstaande thema's:

Orientatie POS-kantoor	Voeren digitaal kennismakingsgesprek, voeren kartrekkersgesprek, handreiking POS-kantoren, stappenplan ondernemers in kaart brengen, functieomschrijving clubondersteuner ondernemende sportaanbieders, inspiratiesheet 'Ondernemende sport en doelgroepen'
Oprichten POS-kantoor	Sessieleider startbijeenkomst, verzorgen 3 startsessies met kerngroep, format voor presentatie gemeente
Bestaande POS-kantoor	Koppeling landelijke programma's lokaal, verbinding zorg & welzijn, verbinding landelijke projecten, monitoring & evaluatie
Geen ondersteuning bij	In kaart brengen ondernemers, praktische organisatie bijeenkomsten, notulen

9. Bronvermelding

➤ Bekijk hier [de volledige bronnenlijst](#).

10. Contact

Meer weten over POS-kantoren, of over de verbinding van de ondernemende sport met andere domeinen? Neem contact met ons op via [dit contactformulier](#).

